

Sensorveiledning HSASO 201 18:

Eksamensdato 03.01.19

symbol	betegnelse	generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
A	fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	god	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

I alle oppgavene kandidaten velger må både deloppgave a og deloppgave b være besvart til et faglig minimum for at oppgaven skal bli vurdert til karakter E eller bedre. En samlet vurdering av deloppgavene legges til grunn for karakterfastsettelsen.

Om oppgave 1

Oppgavetekst:

En faglig og etisk utfordring knyttet til arbeid i NAV, kan være å sikre brukermedvirkning.

- a. Redegjør for begrepet brukermedvirkning
- b. Drøft hvordan NAV kan legge til rette for brukermedvirkning på ulike nivåer og hvilke utfordringer det kan medføre.

Læringsutbytte:

- Diskutere etiske og faglige utfordringer knyttet til arbeid i NAV

Innhold/oppbygging:

- Brukerinvolvering og anerkjennelse. Etiske og faglige utfordringer i møtet mellom NAV-veileder og bruker.

Pensumlitteratur:

- Jenssen, A.G. og I. M Tronvoll (red) (2012); Brukermedvirkning. Likeverd og anerkjennelse. Del II: Teoretiske refleksjoner, kap 3 og 4. Del IV: Brukermedvirkning i sosialtjenesten og NAV, kap 15.
- Aktuelle lover og forskrifter.

Undervisning:

- Brukermedvirkning i praksis, v/Krishna Chudasama
- Faglige og etiske utfordringer i NAV, v/ Kristina Falch, NAV Sarpsborg
- Planer, mål, delmål og tiltak, v/Elin Tangnæs (Screenecast)
- Standard for arbeidsrettet brukeropfølging, forelesning og seminar

Vurdering av karakter:

Samlet sett veier besvarelsen av deloppgave 1b) tyngre enn oppgave 1a)

For å oppnå karakteren A:

Oppgave 1a: Denne kandidaten har svært god kunnskap om at brukermedvirkning kan foregå på ulike nivåer, og redegjør meget godt for ulike grader av brukermedvirkning. Kandidaten kan gi flere eksempler på ulike grader av brukermedvirkning, selv om dette ikke er et krav. Kandidaten kan også knytte brukermedvirkning til anerkjennelsesteori, selv om dette er ikke et krav.

Oppgave 1 b: Kandidaten drøfter ulike måter NAV kan legge til rette for brukermedvirkning på, -på ulike nivåer, enten ved å benytte en spesifikk analysemodell, eller ved å drøfte opp mot ulike nivåer som individnivå, organisasjonsnivå og samfunns-/systemnivå. Kandidaten trekker frem utfordringer på alle de valgte nivåene og besvarelsen viser utmerket kunnskap, stor grad av refleksjonsevne og forståelse. Besvarelsen utmerker seg!

For å oppnå karakteren C:

Oppgave 1a: Denne kandidaten har kunnskap om at brukervedvirkning kan foregå på minimum to nivåer (individ og system), og redegjør tilfredsstillende for ulike grader av brukervedvirkning. Kandidaten kan gi et eller flere eksempler på ulike grader av brukervedvirkning, men dette er ikke et krav.

Oppgave 1b:

Kandidaten drøfter ulike måter NAV kan legge til rette for brukervedvirkning på, -på minimum to nivåer, enten ved å benytte en spesifikk analysemodell, eller ved å drøfte opp mot ulike nivåer, for eksempel individnivå, organisasjonsnivå og samfunns-/systemnivå. Kandidaten evner å drøfte utfordringer på minimum to ulike nivåer, og viser god vurderingsevne og selvstendighet i drøftingen, selv om det kunne vært mer reflektert og utviklet.

Grensen mellom karakterene E og F

Oppgave 1a: Kandidaten redegjør for minimum en grad av brukervedvirkning, selv om den teoretiske forankringen kan være svak. Besvarelsen tilfredsstiller minimumskravene til kunnskap om brukervedvirkning.

Oppgave 1b: Kandidaten gjør et forsøk på å drøfte hvordan NAV kan legge til rette for brukervedvirkning på minimum et nivå. Kandidaten gjør forsøk på å drøfte en eller flere utfordringer knyttet å legge til rette for brukervedvirkning i NAV, men drøftingen viser liten vurderingsevne og selvstendighet

Kandidaten har besvart oppgave 1a og 1b med et minimum av faglig kunnskap for at karakteren E skal kunne gis.

Om oppgave 2

Oppgavetekst:

- a Redegjør for begrepet «Inkluderingskompetanse»
- b Drøft utfordringer knyttet til arbeidsgivernes rolle i inkluderingen.

Læringsutbytte:

- Redegjøre for brukerrettet arbeidsmetodikk i NAV.
- Benytte ny faglig kunnskap knyttet til NAV.

Innhold/oppbygging:

- Kartlegging, vurdering av bistandsbehov, oppfølgingsvedtak, ressursprofil, arbeidsevnevurdering med egenvurdering, aktivitetsplan, innsatsområder.
- Forskning, evalueringer, brukerundersøkelser knyttet til NAV

Pensumlitteratur:

- Heum, I. (2010). Brukerrettet arbeidsmetodikk i NAV. I Hernes, Heum og Haavorsen (Red.). Arbeidsinkludering. Om det nye politikk- og praksisfeltet i velferds-Norge. Kap. 7, Kap. 9.
- Frøyland, K. & Ø. Spjelkavik (red.). (2014). Inkluderingskompetanse. Ordinært arbeid som mål og middel. Del I: Introduksjon og overblikk, kap. 1-. Del II: Perspektiver på metode, kap. 3-5, kap. 7. Del III: Arbeidsgiverperspektiver, kap. 8-10.

Undervisning:

- Supported Employment, v/Elisabeth Harder, NAV Rygge
- IPS v/Marius Kristiansen, NAV Østfold
- KVP, v/Kristina Falch, NAV Sarpsborg
- Standard for arbeidsrettet brukeropfølging, v/Marthe Julie Lundeby og Elin Tangnæs

Vurdering av karakter:

Samlet sett veier besvarelsen av deloppgave 2b) tyngre enn oppgave 2a)

For å oppnå karakteren A:

Oppgave 2a: Denne kandidaten har svært god kunnskap om at støtteapparatets (her hovedsakelig NAVs) innsats for inkludering retter seg mot *både* jobbsøker(bruker) og arbeidsgiver, slik at forutsetningene for inkludering er til stede. Denne kandidaten redegjør dermed godt for hvordan inkluderingskompetanse består av sammensatt, både sosialfaglig, helsefaglig og pedagogisk kunnskap om brukernes støttebehov og relevant veiledningsmetodikk **og** kunnskap om arbeidslivet, arbeidsplasser og samhandling/samarbeid med arbeidsgivere og ev. andre samarbeidspartnere. (Det er ikke et krav at kandidaten oppgir alle de nevnte punktene, men det må fremkomme at kandidaten har svært god kunnskap om at det er kompetanse knyttet til *både* oppfølging av jobbsøker og

arbeidsgiver). Kandidaten kan vise til flere eksempler på støtteapparatets (her hovedsakelig NAVs) oppgaver overfor jobbsøker (for eksempel interessekartlegging, veiledning, jobbmatch, informasjon om varighet/vilkår/økonomi/hjelpemidler ved arbeidsplassen, inngå avtaler om kontakthypighet/besøk, tilgjengelighet) og eksempler på støtteapparatets (her hovedsakelig NAVs) oppgaver overfor arbeidsgiver (for eksempel arbeidsplasskartlegging, bedriftsbesøk/innhente kunnskap om bedriften før man formidler jobbsøkere, informasjon og råd/veiledning til arbeidsgiver om diverse virkemidler, tiltak, hjelpemidler, skjemaer, sørge for fast kontaktperson, oppfølging, opplæring). Kandidaten kan også trekke frem elementer fra arbeidsrettet brukermethodikk for å illustrere hvordan kartlegging og oppfølging kan foregå, men dette er ikke et krav.

Besvarelsen er briljant dersom kandidaten klarer å eksemplifisere hvordan inkluderingskompetanse kan komme til syne gjennom f.eks. SE-metodikk eller IPS-metodikken (Place then train).

Oppgave 2b: Kandidaten drøfter flere utfordringer knyttet til arbeidsgivers rolle i inkluderingen, som for eksempel :

- arbeidsgivers manglende kunnskap om, og erfaring med personer med spesielle bistandsbehov
- risiko for at det ikke vil være noen økonomisk gevinst (lønnsomhet og effektivitet) i å ta inn jobbsøkere på ulønnet arbeidspraksis fordi arbeidsgiver risikerer å måtte gi tidkrevende opplæring, ekstra utstyr/arbeidsklær, tidsbruk til skjemautfylling, kommunikasjon med NAV, kollegastøtte osv.
- begrensede muligheter for å gi jobbsøkerne fast arbeid
- sosialt ansvar
- negative forventninger og opplevd risiko (begrunnet eller ubegrunnet), f.eks. tidligere erfaringer med at NAV ikke kjenner bedriftens behov tilstrekkelig til å finne en match mellom arbeidsgiver og jobbsøker
- byråkratiske utfordringer (mange skjemaer, mangelfull informasjon fra NAV om f.eks. tilskuddsordninger, mangel på fast kontaktperson i NAV)
- oppfølging og forutsigbarhet fra NAV/jobbveiledere
- tidsperspektivet på oppfølging (m.m.)

Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet i drøftingen.

Samlet sett viser kandidaten svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet

For å oppnå karakteren C:

Oppgave 2a: Denne kandidaten har god kunnskap om at støtteapparatets (bl.a. NAVs) innsats for inkludering retter seg mot *både* jobbsøker(bruker) og arbeidsgiver, slik at forutsetningene for inkludering er til stede. Kandidaten redegjør for hvordan inkluderingskompetanse består av sammensatt kunnskap om brukernes støttebehov og kunnskap om arbeidslivet/-giver, selv om denne kan ha enkelte mangler. Kandidaten kan vise til noen eksempler på støtteapparatets (her hovedsakelig NAVs) oppgaver overfor jobbsøker (for eksempel interessekartlegging, veiledning, jobbmatch, informasjon om varighet/vilkår/økonomi/hjelpemidler ved arbeidsplassen, inngå avtaler om kontakthypighet/besøk, tilgjengelighet) og noen eksempler på støtteapparatets (her hovedsakelig NAVs) oppgaver overfor arbeidsgiver (for eksempel arbeidsplasskartlegging,

bedriftsbesøk/innhente kunnskap om bedriften før man formidler jobbsøkere, informasjon og råd/veiledning til arbeidsgiver om diverse virkemidler, tiltak, hjelpemidler, skjemaer, sørge for fast kontaktperson, oppfølging, opplæring). Kandidaten kan også trekke frem elementer fra arbeidsrettet brukermetodikk for å illustrere hvordan kartlegging og oppfølging kan foregå, men dette er ikke et krav.

Oppgave 2b:

Kandidaten drøfter to eller flere utfordringer knyttet til arbeidsgivers rolle i inkluderingen, som for eksempel:

- arbeidsgivers manglende kunnskap om, og erfaring med personer med spesielle bistandsbehov
- risiko for at det ikke vil være noen økonomisk gevinst (lønnsomhet og effektivitet) i å ta inn jobbsøkere på ulønnet arbeidspraksis fordi arbeidsgiver risikerer å måtte gi tidkrevende opplæring, ekstra utstyr/arbeidsklær, tidsbruk til skjemautfylling, kommunikasjon med NAV, kollegastøtte osv.
- begrensede muligheter for å gi jobbsøkerne fast arbeid
- sosialt ansvar
- negative forventninger og opplevd risiko (begrunnet eller ubegrunnet), f.eks. tidligere erfaringer med at NAV ikke kjenner bedriftens behov tilstrekkelig til å finne en match mellom arbeidsgiver og jobbsøker
- byråkratiske utfordringer (mange skjemaer, mangelfull informasjon fra NAV om f.eks. tilskuddsordninger, mangel på fast kontaktperson)
- oppfølging og forutsigbarhet fra NAV/jobbveiledere
- tidsperspektivet på oppfølging (m.m.)

Samlet sett viser kandidaten god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene, selv om det er noen mangler.

Grensen mellom karakterene E og F

Oppgave 2a: Denne kandidaten har minimum kunnskap om at støtteapparatets (bl.a. NAVs) innsats for inkludering retter seg mot *både* jobbsøker(bruker) og arbeidsgiver, slik at forutsetningene for inkludering er til stede, men besvarelsen har svak teoretisk forankring og kan ha vesentlige mangler. Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer.

Oppgave 2b: Kandidaten drøfter minimum en utfordring knyttet til arbeidsgivers rolle i inkluderingen, som for eksempel:

- arbeidsgivers manglende kunnskap om, og erfaring med personer med spesielle bistandsbehov
- risiko for at det ikke vil være noen økonomisk gevinst (lønnsomhet og effektivitet) i å ta inn jobbsøkere på ulønnet arbeidspraksis fordi arbeidsgiver risikerer å måtte gi tidkrevende opplæring, ekstra utstyr/arbeidsklær, tidsbruk til skjemautfylling, kommunikasjon med NAV, kollegastøtte osv.
- begrensede muligheter for å gi jobbsøkerne fast arbeid

- sosialt ansvar
- negative forventninger og opplevd risiko (begrunnet eller ubegrunnet), f.eks. tidligere erfaringer med at NAV ikke kjenner bedriftens behov tilstrekkelig til å finne en match mellom arbeidsgiver og jobbsøker
- byråkratiske utfordringer (mange skjemaer, mangelfull informasjon fra NAV om f.eks. tilskuddsordninger, mangel på fast kontaktperson,
- oppfølging og forutsigbarhet fra NAV/jobbveiledere
tidsperspektivet på oppfølging

Samlet sett viser kandidaten liten vurderingsevne og selvstendighet i drøftingen, men har besvart oppgaven med et minimum av faglig kunnskap.

Om oppgave 3

Oppgavetekst:

- a Redegjør for begrepet «Faglig skjønn».
- b Drøft utfordringer ved bruk av faglig skjønn ved saksbehandling av en søknad om sosialhjelp

Læringsutbytte:

- Anvende kunnskap og treffe begrunnede valg ved utøvelse av faglig skjønn

Innhold/oppbygging:

- Faglig skjønn knyttet til beslutninger, oppfølging og kvalifisering av personer for inkludering i arbeidslivet.

Pensumlitteratur:

- Heum, H (2014): Skjønn – perspektiver på skjønnsutøvelse i NAV. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kapittel 3 – 6 (90 s.)

Undervisning:

- Å utøve faglig skjønn i saksbehandling. Forelesning v/Anne Glømmen.
- Sosialtjenesteloven i NAV og økonomisk sosialhjelp. Forelesning v/Kari Baardseth
- Saksbehandlingsseminar, (gruppe- og individuelt arbeide) v/ E. Tangnæs og veiledere fra NAV.
- KVP, v/Kristina Falch, NAV Sarpsborg
- Standard for arbeidsrettet brukeropfølging, v/Marthe Julie Lundeby og Elin Tangnæs

Vurdering av karakter oppgave 3:

Samlet sett veier besvarelsen av deloppgave 3b) tyngre enn oppgave 3a)

For å oppnå karakteren A:

Oppgave 3a: Denne kandidaten redegjør for flere kjennetegn på faglig/profesjonelt skjønn, for eksempel at det er profesjonsregler og normer som er de ytre rammene, at utøvere av faglig skjønn må beherske fagområdet eller profesjonen, at det faglige skjønnnet representerer profesjonenes vilje gjennom etablert kunnskap og skrevne eller uskrevne regler, at skjønnnet vektlegger profesjonalitet, målfokus, kompleksitet og helhet og at skjønnnet styres gjennom verdistyring eller målstyring. Kandidaten viser svært god forståelse for rammene av utøvelse av skjønn og berører behovet for å kunne utøve faglig skjønn.

Oppgave 3b: Kandidaten har flere synspunkter på hvordan faglig skjønn kan utøves i et sosialhjelpsvedtak. Kandidaten kan vise kunnskap om at faglig skjønn utøves fra det øyeblikket det mottas en søknad om sosialhjelp i fh.t om bruker har rett til hjelp, hvor mye og hvor lenge. Dette kan kalles juridisk skjønn. Kandidaten viser også at i sosialhjelpsvedtak utøves også et annet faglig skjønn knyttet til enkeltpersoners behov og særlig knyttet til barns behov dersom barn er involvert. I tillegg kan kandidaten vise til kunnskap om rettferdighetsprinsippene som lovverk og beslutningsmodeller bygger på, og knytte behovsprinsippet opp mot tildeling av livsoppholdsytelser i et sosialhjelpsvedtak.

Samlet sett viser kandidaten svært god vurderingsevne og selvstendighet i besvarelsen av oppgaven.

For å oppnå karakteren C:

Oppgave 3a: Kandidaten redegjør for noen kjennetegn på faglig skjønn, for eksempel at det er profesjonsregler og normer som er de ytre rammene, at utøvere av faglig skjønn må beherske fagområdet eller profesjonen, at det faglige skjønnet representerer profesjonenes vilje gjennom etablert kunnskap og skrevne eller uskrevne regler, at skjønnet vektlegger profesjonalitet, målfokus, kompleksitet og helhet og at skjønnet styres gjennom verdistyring eller målstyring. Kandidaten viser forståelse for rammene av utøvelse av skjønn og berører behovet for å kunne utøve faglig skjønn, selv om dette kan være utydelig.

Oppgave 3b: Kandidaten har noen synspunkter på hvordan faglig skjønn kan utøves i et sosialhjelpsvedtak. Kandidaten kan vise kunnskap om at faglig skjønn utøves fra det øyeblikket det mottas en søknad om sosialhjelp i fh.t om bruker har rett til hjelp, hvor mye og hvor lenge. Dette kan kalles juridisk skjønn. Kandidaten viser også at i sosialhjelpsvedtak utøves også et annet faglig skjønn knyttet til enkeltpersoners behov og særlig knyttet til barns behov dersom barn er involvert, selv om dette kan være litt utydelig. I tillegg kan kandidaten vise til kunnskap om rettferdighetsprinsippene som lovverk og beslutningsmodeller bygger på, og knytte behovsprinsippet opp mot tildeling av livsoppholdsytelser i et sosialhjelpsvedtak.

Samlet sett viser kandidaten god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene i besvarelsen av oppgaven, selv om det er noen mangler.

Grensen mellom karakterene E og F

Oppgave 3a: Kandidaten viser en viss forståelse for at faglig/profesjonelt skjønn er noe annet enn allment skjønn/dagligdagse skjønnsvurderinger. Det legges ikke vekt på om kandidaten bruker faglig eller profesjonelt som begrep. Kandidaten redegjør for minimum et kjennetegn på faglig skjønn. For eksempel at det er profesjonsregler og normer som er de ytre rammene, at utøvere av faglig skjønn må beherske fagområdet eller profesjonen, at det faglige skjønnet representerer profesjonenes vilje gjennom etablert kunnskap og skrevne eller uskrevne regler, at skjønnet vektlegger profesjonalitet, målfokus, kompleksitet og helhet og at skjønnet styres gjennom verdistyring eller målstyring. Den teoretiske forankringen kan være svak.

Oppgave 3b: Kandidaten viser noe forståelse for rammene for utøvelse av skjønn og for behovet for å kunne utøve faglig skjønn ved saksbehandling av en søknad om sosialhjelp, selv om drøftingen kan være mangelfull. Kandidaten gir minimum et eksempel på hvordan faglig skjønn kan utøves i et sosialhjelpsvedtak.

Samlet sett viser kandidaten noe kunnskap om de spørsmål som skal besvares, men det er klare mangler.

Om oppgave 4

Oppgavetekst:

- a. Redegjør for «Introduksjonsordningen»
- b. Drøft hvordan retten til Introduksjonsprogram kan påvirke innvandreres mulighet for deltakelse i norsk yrkes- og samfunnsliv

Læringsutbytte:

- Beskrive politiske styringssignaler inkludert rammeavtaler, lover, forskrifter, rundskriv og retningslinjer i arbeids- og velferdsforvaltningen/NAV

Innhold/oppbygging:

- Sentrale lover som sosialtjenesteloven i NAV, arbeidsmarkedsloven, folketrygdloven, NAV-loven, introduksjonsloven og forvaltningsloven med tilhørende forskrifter, rundskriv og retningslinjer. Kjenne til pasient- og brukerrettighetsloven og arbeidsmiljøloven.

Pensumlitteratur:

- Introduksjonsloven. Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere LOV-2003-07-04-80 (7 s) URL: <http://www.lovdata.no/cgi-wift/wiftldles?doc=/app/gratis/www/docroot/all/nl-20030704-080.html&emne=introduksjonslov>

Undervisning:

- Introduksjonslov og lokale tiltak i Introduksjonsordningen, forelesning, v/Besa Emini

Vurdering av karakter:

Samlet sett veier besvarelsen av deloppgave 4b) tyngre enn oppgave 4a)

For å oppnå karakteren A:

Oppgave 4a: Denne kandidaten har svært god kunnskap om lovens formål, som er å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet. Kandidaten kjenner til at det er kommunen som har hovedansvaret og kjenner til vilkåret om at vedkommende skal ha behov for grunnleggende kvalifisering for å ha rett og plikt til deltakelse. Kandidaten viser kunnskap om hvilke personer retten og plikten kan handle om (personer som har fått asyl, personer som har fått oppholdstillatelse på humanitært grunnlag, personer som har fått kollektiv beskyttelse i massefluktsituasjon, overføringsflyktninger med innreisestillatelse, personer i familiegjenforeningssaker som familiemedlemmer til personer med oppholdsgrunnlag m.fl.) selv om besvarelsen ikke trenger å være uttømmende på dette

punktet. Kandidaten kjenner til flere viktige elementer i loven (for eksempel: varighet 1 år, kommunens plikt til å utarbeide Individuell plan for deltakere i programmet, rett til introduksjonsstønad ved deltakelse m.m.). Kandidaten viser svært god kjennskap til Introduksjonsloven.

Oppgave 4b: Kandidaten har flere synspunkter knyttet til hvordan retten til Introduksjonsprogram muliggjør deltakelse i yrkes- og samfunnsliv og for eksempel vil kunne påvirke innvandrerfamiliers økonomi i form av lønnsinntekt som gir bedre muligheter på boligmarkedet, barns muligheter til å delta i felles sosiale og kulturelle aktiviteter, deltakelse i fritidsaktiviteter, nettverksbygging, økt status, økt mulighet for integrering i samfunnet m.m. Kandidaten viser svært god forståelse for hvordan norskkunnskap og kunnskap om det norske samfunnet kan påvirke innvandreres mulighet for deltakelse både i arbeidslivet og i samfunnet for øvrig. Kandidaten kan også trekke frem hvordan elementer i arbeidsrettet brukermetodikk kan benyttes i arbeidet med å bistå deltakere i Introduksjonsprogrammet ut i arbeid, men dette er ikke et krav.

Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet i besvarelsen.

For å oppnå karakteren C:

Oppgave 4a: Denne kandidaten har god kunnskap om lovens formål, som er å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet. Kandidaten kjenner til at det er kommunen som har hovedansvaret og kjenner til vilkåret om at vedkommende skal ha behov for grunnleggende kvalifisering for å ha rett og plikt til deltakelse, selv om dette kan være noe utydelig. Kandidaten viser noe kunnskap om hvilke personer retten og plikten kan handle om (personer som har fått asyl, personer som har fått oppholdstillatelse på humanitært grunnlag, personer som har fått kollektiv beskyttelse i masseflyktsituasjon, overføringsflyktninger med inreise tillatelse, personer i familiegjenforeningssaker som familiemedlemmer til personer med oppholdsgrunnlag m.fl.) selv om dette kan være noe mangelfullt presentert. Kandidaten kjenner til et eller flere viktige elementer i loven (for eksempel: varighet 1 år, kommunens plikt til å utarbeide Individuell plan for deltakere i programmet, rett til introduksjonsstønad ved deltakelse m.m.). Kandidaten viser god kjennskap til Introduksjonsloven.

Oppgave 4b: Kandidaten har noen synspunkter knyttet til hvordan retten til Introduksjonsprogram muliggjør deltakelse i yrkes- og samfunnsliv og for eksempel vil kunne påvirke innvandrerfamiliers økonomi i form av lønnsinntekt som gir bedre muligheter på boligmarkedet, barns muligheter til å delta i felles sosiale og kulturelle aktiviteter, deltakelse i fritidsaktiviteter, nettverksbygging, økt status, økt mulighet for integrering i samfunnet m.m. Kandidaten viser god forståelse for hvordan norskkunnskap og kunnskap om det norske samfunnet kan påvirke innvandreres mulighet for deltakelse både i arbeidslivet og i samfunnet for øvrig, selv om besvarelsen kunne vært mer utfyllende.

Grensen mellom karakterene E og F

Oppgave 4a: Denne kandidaten har noe kunnskap om lovens formål, som er å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet. Kandidaten har noe kunnskap om hvilke personer retten og plikten kan handle om (personer som har fått asyl, personer som har fått oppholdstillatelse på humanitært grunnlag, personer som har fått kollektiv beskyttelse i massefluktsituasjon, overføringsflyktninger med innreisetillatelse, personer i familiegjenforeningssaker som familiemedlemmer til personer med oppholdsgrunnlag m.fl.), selv om dette kan være svært mangelfullt beskrevet. Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer.

Oppgave 4b:

Kandidaten har minimum ett synspunkt knyttet til hvordan retten til Introduksjonsprogram muliggjør deltakelse i yrkes- og samfunnsliv og for eksempel vil kunne påvirke innvandrerfamiliers økonomi i form av lønnsinntekt som gir bedre muligheter på boligmarkedet, barns muligheter til å delta i felles sosiale og kulturelle aktiviteter, deltakelse i fritidsaktiviteter, nettverksbygging, økt status, økt mulighet for integrering i samfunnet m.m. Kandidaten viser dermed noe forståelse for hvordan norskkunnskap og kunnskap om det norske samfunnet kan påvirke innvandreres mulighet for deltakelse både i arbeidslivet og i samfunnet for øvrig, men dette kan være mangelfullt beskrevet. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet i sin drøfting.

Om oppgave 5

Oppgavetekst:

En sentral fremgangsmåte i løsningssskapende samtaler, er å finne/skape løsninger på grunnlag av unntak.

- a. Redegjør for hvordan du som sosialarbeider kan utforske unntak
- b. Drøft utfordringer knyttet til løsningssskapende samtaler med ufrivillige klienter

Læringsutbytte:

- Utføre samtaler med fiktive brukere, også med tolk.

Innhold/oppbygging:

- Løsningssskapende samtaler benyttet i ferdighetstrening med fiktive brukere med ulike problemer og ulik kulturell tilhørighet

Pensumlitteratur:

- DeJong, P & I.K. Berg (2005). Løsningssskapende samtaler, Kap. 4-11

Undervisning:

Introduksjonsforelesning x 2 med utgangspunkt i pensumlitteraturen, i forkant av ferdighetstrening og simulering, v/ flere lærere og veiledere fra NAV.

Vurdering av karakter:

Samlet sett veier besvarelsen av deloppgave 5b) tyngre enn oppgave 5a)

For å oppnå karakteren A:

Oppgave 5a: Denne kandidaten redegjør svært godt for hvordan bruk av unntak i løsningssskapende klientsamtaler kan hjelpe klienter til å bli klar over sine suksesser i forhold til det de ønsker en endring på/de mål de har satt seg. Kandidaten viser svært god kunnskap om hvordan spørsmål om unntak bygger videre på klientenes sterke sider og tidlige vellykte forsøk. Kandidaten kan ved eksempler vise til hvordan man som sosialarbeider kan benytte ulike teknikker for å utforske unntak (mirakelspørsmål, skalerings spørsmål, parafrasering, bekreftelse m.fl), men dette er ikke et krav.

Oppgave 5b: Denne kandidaten har svært god kunnskap om at ufrivillige klienter er klienter som føler seg tvunget eller presset til å møte en profesjonell, og at ufrivillige klienter som regel er i en besøkerrelasjon til den profesjonelle. Kandidaten drøfter flere utfordringer knyttet til dette, f.eks. utfordringer knyttet til å forholde seg til sinne og negativ innstilling, å lytte etter hvem/hva som er viktig, å formulere mål når det andre som har presset/dømt klienten til å møte. Kandidaten viser gjerne til eksempler på ufrivillige klienter (barn, personer

dømt til behandling, dyader), men dette er ikke et krav. Kandidaten viser i sin drøfting svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.

For å oppnå karakteren C:

Oppgave 5a:

Denne kandidaten redegjør godt for hvordan bruk av unntak i løsningsskapende klientsamtaler kan hjelpe klienter til å bli klar over sine suksesser i forhold til det de ønsker en endring på/de mål de har satt seg. Kandidaten kjenner til at spørsmål om unntak bygger videre på klientenes sterke sider og tidligere vellykte forsøk, selv om dette kan være noe utydelig. Kandidaten kan vise til et eller flere eksempler på ufrivillige klienter (barn, personer dømt til behandling, dyader), men dette er ikke et krav.

Oppgave 5b:

Denne kandidaten har god kunnskap om at ufrivillige klienter er klienter som føler seg tvunget eller presset til å møte en profesjonell. Kandidaten drøfter noen utfordringer knyttet til dette, f.eks. utfordringer knyttet til å forholde seg til sinne og negativ innstilling, å lytte etter hvem/hva som er viktig, å formulere mål når det andre som har presset/dømt klienten til å møte, selv om dette kan være noe utydelig. Kandidaten kan vise til et eller flere eksempler på ufrivillige klienter (barn, personer dømt til behandling, dyader), men dette er ikke et krav.

Grensen mellom karakterene E og F

Oppgave 5a:

Denne kandidaten viser noe kunnskap om hvordan bruk av unntak i løsningskapende klientsamtaler kan hjelpe klienter til å bli klar over sine suksesser i forhold til det de ønsker en endring på/de mål de har satt seg, men besvarelsen er mangelfull. Kandidaten viser noe kunnskap om hvordan spørsmål om unntak bygger videre på klientenes sterke sider og tidligere vellykte forsøk, men den teoretiske forankringen er svak.

Oppgave 5b:

Denne kandidaten har noe kunnskap om at ufrivillige klienter er klienter som føler seg tvunget eller presset til å møte en profesjonell. Kandidaten drøfter minimum en utfordring knyttet til dette, f.eks. utfordringer knyttet til å forholde seg til sinne og negativ innstilling, å lytte etter hvem/hva som er viktig, å formulere mål når det andre som har presset/dømt klienten til å møte, selv om drøftingen kan være noe utydelig. Kandidaten kan vise til et eller flere eksempler på ufrivillige klienter (barn, personer dømt til behandling, dyader), men dette er ikke et krav.

Samlet sett i oppgave 5, viser kandidaten noe kunnskap om de spørsmål som skal besvares, men det er klare mangler og svak teoretisk forankring.